

ՄՍՀԱԶԳԻ ՄԸ ՈՐ ՄՍՏ ԽՍՆՆԵԼ ԿՈՒ ՏՍՑ

«Le Foyer» Թերթին Մայիս 15-ի թիւը ձեռք էի առեր, հանդիպեցայ «Պատմութեան համար» գրուած երկտողին: Կարգացի որ «Յոլոր հասկըցողները մատ են խածեր այն մահազգին համար, որով փարիզի Հայոց Եկեղեցին կը ծանուցանէ վեհ. Հայրապետին մահը և հոգեհանգրտեան պատարագը, և որուն խմբագրութիւնը կը յայտնաբերէ ոչ միայն գրաբարի անթիւի ծանօթութիւն, այլ և եկեղեցական կարգերու խոր հմտութիւն: Ըսենք թէ այդ մահազգը ընդօրինակութիւնն է անոր գործը Օրմանեան Սըրբազան խմբագրած էր իրիմեան Հայրիկի մահուան ատիւն»:

Հետաքրքրուեցայ: Կարգացի այդ մահազգը, բայց մատ չխածի, հսկողներէն չէ՞ր արդեօք շատ հաւանական է:

Զխածի, որովհետեւ մէջը սխալներ տեսայ, եւ շարադրութիւնն ալ թոյլ գտայ՝ ոչ վայել կաթողիկոսի մը:

Տեսնենք: Գրուած է «ՅՅն ամօոյս Մայիսի»:
Մեր գիտածով՝ Թ—իկն է. այդ գրուածքով կ'իլէ զուր յիկնէ:

Այս՝ մէկ:

«Եւ ի 19րդ ամի Հայրապետութեանն»:

19—իկննուսուն կամ իկնուսուն է, եւ ոչ տասնէիկն. որով պէտք է գրուած ըլլար «19րդ ամի Հայրապետութեանն»:

Այս երկու:

«Ի 18ն Մայիսի»

18—նրեւտասն, եւ ոչ տասնէւոր, որով պէտք է գրուած ըլլար «18 Մայիսի»:

18ին ծայրը նու զնելը՝ սանկս ոճիւր մըն է. բառը ուր է, ոչ ուրձ. մեր գիտունները սակայն իօրն որ նու ունի կ'ընեն իօր, իօրիորդ, եւ ուր՝ որ նու լունի, կ'ընեն ուրձ, ուրձիւրդ:

Այս՝ երեք եւ չորս:

«Յուլարկաւորութիւնն հորին Ս. Օծութեան» այդ նուն ուղղակի ստկուտ կ'ազգէ:

Այս հինգ:

«Ի փառս Առաքելական սուրբ եկեղեցոյս Հայկազնեան»:

Գոյականը կ'ուզէ որ իրմէ վերջ դրուած ածականը համաձայնի հետը. չէ համաձայնած, այդ ձեռով չէր կրնար համաձայնիլ. լաւագոյնը Հայաստանայցի էր. «ի փառս Հայաստանայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցոյս»:

«Հանգուցէ՛ Տէր Յիսուս ի լոյս երեսաց իւրոց»:

Զո՞վ. «հանգուցէ՛ն» չի կրնար այդպէս տկլոր մնալ. Գէորգը երեք մղոն վերն է, եւ է տէր բայի «հանգեալ»ին. պէտք էր զնել «Հանգուցէ՛ զնա», կամ լաւ եւս «Զոր հանգուցէ՛ Տէր Յիսուս ի լոյս երեսաց իւրոց» (Ամէն):

«Համօրէն Եկեղեցիք Հայաստանայց ի նմին աւուր, որպէս եւ ի Մայրաքաղաքիս ի Սուրբ Յովհ. Մկրտ. Եկեղեցոյն, մատուցամբ Սուրբ Պատարագի կատարեն պաշտօն»...

Թոյլ եւ խառնաբոլոր: Մահազգը կը հրառարակուի 15-ին, 18-ին պիտի կատարուի պաշտօն, եւն. ալ ի՞նչպէս կատարեն կրնայ ըսուիլ. պէտք էր ըսել կատարեցին:

Երկրորդ. Համօրէն եկեղեցիք.... տէր բայի կատարեցին, իսկ ճորպէս եւ ի Մայրաքաղաքիս ի Ս. Յովհ. Մկրտ. եկեղեցոյն տէր բայի ո՞վ է, կրնայ առաւել նախադասութեան հետ կպած մնալ, այդպէս օգին մէջ ձգուած՝ անտէր...

Պէտք է ըսուի, ըստ ողջմտութեան. Համօրէն եկեղեցիք... որպէս եւ Ս. Յովհ. Մկրտիչ Եկեղեցին որ ի Մայրաքաղաքիս, եւն. Այդ կը պահանջէր գրութեան ուղիղ ձեւը:

Ես այսպէս պիտի ընէի:

«Յորս ի սփիւս ամենայն աշխարհաց համօրէն եկեղեցիք Հայաստանայց, որպէս եւ ի մերումս աստ՝ Եկեղեցոյն Սրբոյն Յովհաննու Մկրտչի որ ի Մայրաքաղաքիս, ի նմին աւուր մատուցի պատարագ, եւ յետ պատարագի կատարեսցի Պաշտօն Հոգեհանգստեան» եւն:

Կամ նման բան մը. եղածը շատ պաղպաղակ է: «Խնդրել զ'Հովանաւորութիւն», այդ ապա թարցին գործը ի՞նչ է հոտ. հազար զիւր ունինք գրաբար. որքն մէջ զայն կամ յիէն վերջ դրուած է այդ բիծը:

«... Ի պայծառութիւն Ս. եկեղեցւոյս եւ մերի թարութիւն Ազգիս»:

Պէտք էր զնել «եւ ի մերի թարութիւն Ազգիս»: Ատե՛ք բաւական խոշոր սխալներ են, գորս պիտի չուզէի կաթողիկոսի մը մահազգին մէջ տեսնել. քիչ մը աւելի խնամք եւ ուշադրութիւն կը խնդրուի: Ահա թէ ինչու մատ չխածի: Անշուշտ կը ներեն խածնողները:

Հ. Ա. ՂԱՅԻՆԻՍ